

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران مرکزی
دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی ، گروه تربیتی
پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد (M.A)
گرایش: تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش

عنوان :

بررسی مقایسه ای نظام های آموزشی ایران و هلند

استاد راهنما:

دکتر مهشید ایزدی

استاد مشاور:

دکتر شهرزاد شاوردی

پژوهشگر:

معصومه محمدی

زمستان ۱۳۹۰

تقدیم :

به شهیدان مرزوبوم و شهیدان راه علم
و دانش کشور عزیزم که همواره عامل
ایجاد امنیت، و پرورش دانش و شکوفایی
ایران پایدار بوده اند تافرزندان آب و خاک
بتوانند به یادگیری علم ادامه دهند.
امیدوارم این تحقیق بتواند روزنه‌ی
کوچکی در ابتکارات علوم جدید باشد
و باتشکر از خانواده‌ی عزیزم ، که مرا
در این راه یاری نموده اند.

تشکر و قدردانی

تقدیر خدای را سپاس ، که مرا یاری نمود
که یکی دیگر از دوره های تحصیلی خود
را به پایان برسانم
و از زحمات بی شائبه و تلاش های مستمر
استاد محترمه خانم دکتر مهشید ایزدی
کمال تشکر را داشته و قدردانی می نمایم
از الطاف و حمایت های استاد گرامی
خانم دکتر شهرزاد شاوردی و خانم
دکتر یلدا دلگشایی و استاد محترم دکتر
فرهاد افتخارزاده و تمامی اساتید
وبزرگوارانی که در طول تحصیلم مدیون
زحمتشان بوده و هستم.

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب معصومه محمدی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۸۷۰۸۴۹۵۵۵۰۰ در رشته علوم تربیتی کرایش تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش در تاریخ ۱۳۹۰/۱۲/۱۱ از پایان نامه خود تحت عنوان "عنوان بررسی مقایسه ای نظام های آموزشی ایران و هلند" با کسب نمره ۱۸ و درجه عالی دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

- ۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.
- ۲- این پایان نامه قبلا برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
- ۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
- ۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: معصومه محمدی

تاریخ و امضاء

بسمه تعالی

در تاریخ :

دانشجوی کارشناسی ارشد خانم معصومه محمدی از پایان نامه خود دفاع

نموده و با نمره ۱۸ به حروف هجده و با درجه عالی مورد تصویب قرار

گرفت.

امضاء استاد راهنما

مطالب

صفحه	عنوان
	چکیده
	فصل اول: کلیات پژوهش
۲	مقدمه
۴	۱-۱ بیان مسأله
۵	۲-۱ اهمیت و ضرورت تحقیق
۶	۳-۱ اهداف تحقیق
۶	۴-۱ سؤالات تحقیق
۶	۵-۱ تعاریف واژه ها
	فصل دوم : ادبیات و پیشینه تحقیق
۱۲	۱-۲ مقدمه
۱۳	۱-۲ جغرافیای طبیعی ایران
۱۷	۲-۲ تاریخچه و نظام آموزشی ایران
۱۹	۳-۲ وظایف مهم شورای عالی آموزش و پرورش ایران
۲۰	۴-۲ تاریخ تحول اداری سازمان آموزش و پرورش ایران
۲۱	۵-۲ اداره کنونی آموزش و پرورش ایران
۲۲	۶-۲ نهادهای وابسته به وزارت آموزش و پرورش در حال حاضر ایران
۲۳	۷-۲ تغییرات مقاطع تحصیلی در ایران
۲۳	۸-۲ انواع مدارس ابتدایی
۲۴	۹-۲ انواع مدارس راهنمایی در ایران
۲۵	۱۰-۲ انواع مدارس متوسطه در ایران
۲۶	۱۱-۲ ارکان مدرسه در ایران
۲۶	۱۲-۲ انجمن اولیا و مربیان
۲۹	۱-۱۲ ارتباطات آموزشی
۳۰	۲-۱۳ آموزش رسانه ای در ایران
۳۰	۲-۱۴ ساختار نظام آموزشی ایران
۳۲	۲-۱۵ اهداف نظام آموزشی ایران
۳۵	۲-۱۶ محتوای نظام آموزشی ایران
۳۷	۲-۱۶-۱ ادرونی سازی
۳۷	۲-۱۶-۲ اصل بومی گرایی
۳۷	۲-۱۶-۳ اصل یادگیری فعال
۳۷	۲-۱۶-۴ اصل استفاده از مواد سالم و بهداشتی

- ۳۷ ۵-۱۶-۲ اصل اعتدال در تجویز مدارس
- ۳۸ ۶-۱۶-۲ اصل صرفه جویی اقتصادی
- ۳۸ ۷-۱۶-۲ اصل خلاقیت و نوآوری
- ۳۸ ۱۷-۲ روش نظام آموزش ایران
- ۳۹ ۱۸-۲ ارزشیابی تحصیلی نظام آموزشی ایران
- ۳۹ ۱-۱۸-۲ مرجع و زمان ارزشیابی
- ۴۰ ۱۹-۲ مقاطع تحصیلی نظام آموزشی ایران ایران
- ۴۰ ۱-۱۹-۲ دوره پیش دبستانی
- ۴۰ ۱-۱-۱۹-۲ اهداف دوره پیش دبستانی
- ۴۰ ۲-۱-۱۹-۲ محتوای آموزش دوره پیش دبستانی
- ۴۱ ۳-۱-۱۹-۲ روش تدریس دوره های پیش دبستانی
- ۴۱ ۴-۱-۱۹-۲ دوره سنجش پیش دبستانی
- ۴۱ ۲-۱۹-۲ آموزش دوره ابتدایی
- ۴۱ ۱-۲-۱۹-۲ اهداف دوره ابتدایی
- ۴۲ ۲-۲-۱۹-۲ محتوای آموزشی دوره ابتدایی
- ۴۲ ۳-۲-۱۹-۲ روش تدریس دوره ابتدایی در ایران
- ۴۲ ۴-۲-۱۹-۲ ارزشیابی تحصیلی دوره ابتدایی در ایران
- ۴۳ ۳-۱۹-۲ آموزش دوره راهنمایی در ایران
- ۴۳ ۲۰-۲ ساختار آموزشی دوره راهنمایی تحصیلی و مدت تحصیلی این دوره در ایران
- ۴۳ ۱-۲۰-۲ اهداف دوره راهنمایی تحصیلی در ایران
- ۴۳ ۲-۲۰-۲ محتوای آموزش دوره راهنمایی تحصیلی در ایران
- ۴۴ ۳-۲۰-۲ سیر تحولات برنامه های درسی راهنمایی در ایران
- ۴۴ ۴-۲۰-۲ برنامه های آموزشی دوره راهنمایی در ایران
- ۴۵ ۵-۲۰-۲ نظام تربیت معلم دوره راهنمایی تحصیلی در ایران
- ۴۵ ۶-۲۰-۲ کتاب های درسی دوره راهنمایی در ایران
- ۴۶ ۷-۲۰-۲ ارزشیابی دوره راهنمایی تحصیلی در ایران
- ۴۶ ۸-۲۰-۲ تقویم آموزشی در نظام راهنمایی تحصیلی کشور ایران
- ۴۷ ۲۱-۲ آموزش دوره متوسطه در ایران
- ۴۷ ۱-۲۱-۲ ساختار نظام آموزش و پرورش متوسطه ایران
- ۵۱ ۲-۲۱-۲ اهداف آموزشی دوره متوسطه در ایران
- ۵۱ ۳-۲۱-۲ محتوای آموزشی دوره متوسطه در ایران
- ۵۱ ۴-۲۱-۲ روش تدریس متوسطه در ایران
- ۵۱ ۲۲-۲ سیستم نظام آموزشی ایران

- ۵۲ ۲۲-۱ سازمان اداری و آموزشی و نحوه اداره آموزشگاه های ایران
- ۵۲ ۲۲-۲ کادر خدماتی مورد نیاز
- ۵۲ ۲۳-۲ دفتر تالیفات، تحقیقات و برنامه ریزی آموزشی در ایران
- ۵۲ ۲۳-۱ سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی ایران
- ۵۳ ۲۳-۲ دفتر تالیف کتب درسی در ایران
- ۵۳ ۲۳-۳ ضمن خدمت معلمان در ایران
- ۵۳ ۲۳-۴ معلمان راهنما در ایران
- ۵۳ ۲۳-۵ معلمین راهنما باید به بررسی طرح درس
- ۵۴ ۲۳-۶ تربیت معلم در ایران
- ۵۴ ۲۳-۷ امتحانات مدارس ایران
- ۵۶ ۲۴-۲ سن دوره متوسطه ایران
- ۵۶ ۲۵-۲ دوره پیش دانشگاهی ایران
- ۵۶ ۲۵-۱ اهداف دوره پیش دانشگاهی ایران
- ۵۷ ۲۵-۲ اصول حاکم بر برنامه های درسی دوره پیش دانشگاهی
- ۵۷ ۲۵-۳ رشته های پیش دانشگاهی ایران
- ۵۷ ۲۶-۲ آموزش عالی ایران
- ۵۸ ۲۶-۱ آموزش عالی بلند مدت یا آموزش دانشگاهی ایران
- ۵۸ ۲۶-۲ مدارک و درجات تحصیلی دانشگاهی ایران
- ۶۰ ۲۶-۳ رشته های تحصیلی در آموزش عالی
- ۶۰ ۲۶-۴ دانشگاه آزاد و موسسات آموزش عالی از راه دور ایران
- ۶۱ ۲۶-۵ هدف از ایجاد این کانون آموزشی
- ۶۲ ۲۷-۲ جغرافیای طبیعی هلند
- ۶۷ ۲۸-۲ تاریخچه نظام آموزشی هلند
- ۶۸ ۲۹-۲ ساختار نظام آموزشی هلند
- ۷۱ ۳۰-۲ اهداف نظام آموزشی هلند
- ۷۲ ۳۱-۲ محتوای نظام آموزشی هلند
- ۷۳ ۳۲-۲ روش نظام آموزشی هلند
- ۷۴ ۳۳-۲ ارزشیابی نظام آموزشی هلند
- ۷۵ ۳۳-۱ خودارزیابی مراکز آموزش ابتدایی و متوسطه خصوصی
- ۷۶ ۳۳-۲ مقررات امتحانی
- ۷۶ ۳۳-۳ ارزشیابی نظام آموزشی هلند
- ۷۷ ۳۴-۲ مدرسه ابتدایی هلند
- ۸۰ ۳۵-۲ دوره آموزشی دبیرستان هلند

۸۰	۱-۳۵-۲ آموزش جدید متوسطه
۸۰	۲-۳۵-۲ آموزش تکمیلی متوسطه
۸۲	۴۰-۲ آموزش پیش دانشگاهی
۸۳	۱-۴۰-۲ دوره کالج
۸۳	۲-۴۰-۲ دوره مدرسه عالی
۸۳	۴۱-۲ دوره دانشگاه
۸۴	۴۲-۲ موقعیت جغرافیایی ایران و هلند
۸۵	۴۳-۲ اهداف نظام آموزشی ایران و هلند
۸۵	۴۴-۲ محتوادر نظام آموزشی ایران و هلند
۸۶	۴۵-۲ روش نظام آموزشی ایران و هلند
۸۶	۴۶-۲ ارزشیابی در نظام آموزشی ایران و هلند
۸۸	۴۷-۲ ابزارهای ارزشیابی از پیشرفت تحصیلی نظام آموزشی ایران و هلند
۸۹	۴۸-۲ وضعیت انجام تکالیف دانش آموزان نظام آموزشی ایران و هلند
۹۰	۴۹-۲ مقایسه استانداردهای نظام آموزشی ایران و هلند
۹۰	۱-۴۹-۲ وضعیت نظام آموزشی و عملکرد موثر
۹۰	۲-۴۹-۲ مقایسه تعیین دوره های آموزشی نظام آموزشی ایران و هلند
۹۰	۳-۴۹-۲ مقایسه رویکردهای برنامه درسی نظام آموزشی ایران و هلند
۹۱	۴-۴۹-۲ مقایسه هدف های آموزش برنامه درسی نظام آموزشی ایران و هلند
۹۱	۵-۴۹-۲ مقایسه نقش برنامه درسی فعال محور با تنوع کتاب در ایران و هلند
۹۱	۶-۴۹-۲ مقایسه وضعیت معلمان ایران و هلند
۹۲	۷-۴۹-۲ مقایسه تقویم آموزشی ایران و هلند
۹۲	۸-۴۹-۲ مقایسه نظام ارزشیابی ایران و هلند
۹۳	۹-۴۹-۲ مقایسه ابزار ارزشیابی در ایران و هلند
۹۳	۵۰-۲ پیشینه تحقیق
۹۴	۱-۵۰-۲ تحقیقات انجام شده در خارج از ایران
۹۷	۲-۵۰-۲ تحقیقات انجام شده در ایران
۹۹	۳-۵۰-۲ نتیجه
		فصل سوم: روش تحقیق
۱۰۱	مقدمه
۱۰۱	۱-۳ روش پژوهش
۱۰۲	۲-۳ جامعه و نمونه
۱۰۲	۳-۳ روش جمع آوری اطلاعات ونحوه ی اجرای آن
۱۰۳	۴-۳ طرح پژوهش

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها

- مقدمه ۱۰۵
- ۱-۴. بین ساختار نظام آموزشی ایران و هلند چه شباهت ها و چه تفاوت هایی وجود دارد؟ ۱۰۶
- ۲-۴. بین اهداف نظام آموزشی ایران و هلند چه شباهت ها و چه تفاوت هایی وجود دارد؟ ۱۰۸
- ۳-۴. بین محتوای نظام آموزشی ایران و هلند چه شباهت ها و تفاوت هایی وجود دارد؟ .. ۱۱۰
- ۴-۴. بررسی سؤال چهارم پژوهش: بین روش نظام آموزشی ایران و هلند چه تفاوت ها و شباهت هایی وجود دارد؟ ۱۱۶

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

- مقدمه ۱۱۹
- ۱-۵. بیان مسئله، روش و یافته ها ۱۱۹
- ۲-۵. روش ها ۱۲۰
- ۳-۵. یافته ها ۱۲۰
- ۴-۵. سؤال اول ۱۲۰
- ۵-۵. سؤال دوم ۱۲۱
- ۶-۵. سؤال سوم ۱۲۲
- ۷-۵. سؤال چهارم ۱۲۷
- ۸-۵. نتیجه ۱۲۸
- ۹-۵. پیشنهادات ۱۲۹
- ۱-۹-۵. پیشنهادات برای مجریان آموزش و پرورش ۱۲۹
- ۲-۹-۵. پیشنهادات به پژوهشگران ۱۳۰
- ۳-۹-۵. پیشنهاد به والدین ۱۳۰
- ۴-۹-۵. پیشنهاد به رسانه ها ۱۳۰
- ۱۰-۵. محدودیت های پژوهش ۱۳۱
- منابع ۱۳۲
- چکیده انگلیسی ۱۳۴

چکیده:

پژوهش حاضر به منظور بررسی مقایسه ای نظام های آموزشی ایران و هلند به روش تحلیلی، استنباطی از منابع کتابخانه ای انجام گرفته که در آن با جستجو در منابع مختلف، به بررسی موضوع پرداخته است، از آنجاکه داشتن نظام آموزشی پویا به شرط مقایسه ی نظام های بایکدیگر است. به بررسی دو نظام آموزشی، ایران و هلند به عنوان اصلی مهم توجه گردیده است. و در آن به دنبال عوامل مقایسه ای تشابهات و تفاوت ها، در ساختار، اهداف، محتوا و روش های آموزشی دو نظام سعی بسیار شده. یکی از دلایل انتخاب کشور هلند و ایران، یادگیری سیستم آموزشی با روش همکاری برون مرزی بوده که سبب ارتقاء یک ناحیه آموزشی عالی باز در اروپا شده. در این راستا، چهار سوال اساسی مطرح می شود که در پاسخ به سوالات، یافته های پژوهشی ذیل بدست آمد، و شامل تفاوت ساختار نظام آموزشی هلند است، که به نکات اقلیمی و اجتماعی توجه دارد، در حالی که ایران به تفاوت های اقلیمی و اجتماعی توجه ندارد. و شباهت موجود در ساختار دوره های تحصیلی رسمی و عمومی، ابتدایی، متوسطه و پیش دبستانی و آموزش فنی حرفه ای دو کشور می باشد. از نظر اهداف، ایران به حیطة ی اعتقادی و هلند به حیطة اقتصادی توجه دارند، هم چنین در شباهت ها به شکوف کردن استعدادها و مهارت آموزی کودکان هر دو جامعه اهمیت می دهند. در باب محتوای آموزشی کشور ایران با دوره ابتدایی ۸ ماده درسی و هلند با دوره ابتدایی ۷ ماده درسی تفاوت دارند. اما دو کشور در رشد عاطفی و خلاقیت کودکان شباهت دارند. از سوی دیگر روشهای آموزشی می باشند که ایران و هلند شیوه های آموزش الکترونیکی و پرسش و پاسخ و توصیفی را در مدارس اجرا می کنند. در حالی که روش های آموزشی به شیوه ی مونتسوری، پستالوزی و دالتون و این فقط در هلند اجرا می شود که با ایران تفاوت دارد، در اختصار یافته ها به نتیجه کلی متمرکز و غیر متمرکز بودن دو سیستم آموزشی کشور ایران و هلند و هماهنگ بودن اهداف آنها با محتوای آموزشی شان است، که در موفقیت یا کار آمدی هر کدام مؤثر خواهد بود.

کلیدواژه ها: نظام آموزشی، مطالعه تطبیقی، ساختار، اهداف، محتوا، روش

فصل اول

کلیات تحقیق

مقدمه

تطبیق و مقیاس به عملی اطلاق می شود که در آن دو یا چند پدیده را در کنار هم قرار داده به منظور یافتن وجود اختلاف و تشابه آنها را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهیم. در حیطه آموزش و پرورش، مقایسه یا تطبیق می تواند بین رویدادهای آموزشی در داخل یک نظام آموزش و پرورش صورت گیرد و یا در سطح وسیعتر ویژه گیهای گوناگون یک نظام تربیتی با نظام های تربیتی کشورهای دیگر مقایسه شود. بدین سان آموزش و پرورش تطبیقی را می توان ترجمه اصطلاح Comparative education دانست و به دانشی اطلاق می شود که موضوع آن شناسایی، تحلیل و مقایسه شباهت ها و تفاوت های جهان با توجه به عوامل اجتماعی، مذهبی، اقتصادی، سیاسی مؤثر در شکل و پیدایش آنهاست، آموزش و پرورش تطبیقی یکی از شاخه های علوم تربیتی است که امروزه در اکثر دانشگاههای کشور دنیا به عنوان رشته ای مستقل تدریس می شود. اهمیت دادن به این رشته با توجه به اینکه رشته ای سخت و در عین حال پر کار است، لازم و ضروری است. در کشور ما رشته ای به این نام در دانشگاه ها موجود نیست. اما در بعضی از رشته های علوم تربیتی واحدهایی را برای درس آموزش و پرورش تطبیقی قرار داده اند که می تواند جهت آشنایی دانشجویان به این درس و رشته به کار برود. جامعه جهانی امروزه در عرصه تعلیم و تربیت بر این باور است که برنامه ریزی و اصطلاحات آموزش باید با توجه به آخرین روش های آموزش و پیشرفت های علمی جهان و با دیدی وسیع و بینشی ژرف انجام گیرد تا بتواند نیازمندیهای جامعه را در سطح کشور و جهان به نحو احسن تأمین نماید. به منظور تحقق این هدف از مطالعات تطبیقی در زمینه آموزش و پرورش بهره می گیرند و از آن به عنوان ابزار و وسیله ضروری طرح ریزی آموزش نام می برند.

هم چنین بر لزوم و ضرورت این گونه بررسیها قبل از اقدام به هر گونه اصطلاحات آموزشی از طرف دست اندرکاران تعلیم و تربیت مقایسه ای در مطالعات تطبیقی در زمینه آموزش و پرورش به بهره گیری از اطلاعات و تجارب کسب شده در جوامع دیگر به برنامه ریزان و طراحان برنامه های آموزشی این امکان را می دهد تا با گام های سنجیده و با آگاهی از تدابیری که دیگران در جهت حل و فصل امور و آموزش و پرورش خویش داشته اند، نسبت به تدوین طرح هایی منطقی و سنجیده به منظور پیشرفت و توسعه کمی و کیفی آموزش و پرورش اقدام نمایند و از آنجائیکه بین آموزش و پرورش و توسعه

اقتصادی و اجتماعی کشور رابطه منطقی و مداوم وجود دارد، می توان ادعا نمود مطالعات تطبیق آموزش و پرورش زیربنای هر گونه برنامه ریزی جامع و دراز مدت نیز محسوب می شود.

با اتکا به مطالعات تطبیقی آموزش و پرورش ، فرد درمی یابد که رویدادهای تطبیقی در ارتباط با محیط های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در کشورهای دیگر چگونه پدید آمده اند و برای دستیابی به نتایج مطلوب از آنجا چه اقداماتی صورت گرفته است و هم چنین فرد به این سطح از معرفت می رسد که شیوه های متفاوتی که اتخاذ کرده اند با آنچه او بدان مأنوس شده متفاوت است و از این طریق به وسعت دید و گسترش اندیشه نایل خواهد آمد.

چنین افرادی در مقام سیاستگذاری و مسئولان نظام های آموزشی سعی دارند آنچه خود دارند مطلوب و ایده آل جلوه ندهند، بلکه روزنه فراگیری از تجارب دیگران را به دلیل این وسعت نظر، باز نگه دارند و این خود دستیابی به تعمیم و نتایجی که در نظام های آموزش متفاوت اعتبار دارند را ممکن می سازد.

۱-۱ بیان مسأله

به طور کلی، «بشر» مقایسه گراست. او دائماً آگاهانه و ناخودآگاهانه در حال مقایسه می باشد. مسأله پژوهش حاضر بررسی مقایسه ای نظام های آموزش دو کشور است. این قیاس ها گاهی سبب می شود که در کارها و فعالیت های خود تجدیدنظر کند و تغییراتی ایجاد نماید. پیوند میان آموزش و پرورش با نظام سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، تاریخی و اجتماعی یک کشور از طریق مقایسه و تطبیق با سایر نظام های آموزشی از دیرباز مورد توجه فیلسوفان و عالمان فرهنگی و اجتماعی قرار داشته است.

به عبارتی آموزش و پرورش رسمی هر جامعه تعیین گر و مشخص کننده الگوی تربیتی افراد آن است. تأثیر آموزش و پرورش بر نظام های نامبرده به اندازه و احساس توانمندی و تفکر انتقادی و نیاز دولتمردان به برنامه های جامع آموزش و پرورش هر کشور بستگی دارد که از طریق مقایسه می تواند در امور سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و ... اثرگذار باشد. در اثر مقایسه به نقاط ضعف و قوت در نحوه زندگی، کار و دیگر امور پی می برند.

بنابراین آموزش و پرورش تطبیقی را می توان عبارت از یک نظام تحقیقی دانست که ما را به منظور دستیابی به شناخت جدید در زمینه تئوریک و عملی از طریق مقایسه دو یا چند نظام تربیتی در کشورها و مناطق مختلف و یا ادوار تاریخی متفاوت یاری دهد. انتخاب کشور هلند برای بررسی، همکاری نظام آموزشی آن با کشورهای فرانسه، آلمان، بریتانیا و بلژیک می باشد که یادگیری سیستم آموزشی اش با روش همکاری باز انجام می گیرد و به شکل مقایسه کردن معرف های کاربردی، اجرای آموزش هماهنگ صورت گرفته و باعث ارتقاء یک ناحیه آموزشی عالی باز در اروپا شده است.

در مقایسه نظام آموزشی ایران و هلند پژوهشگر قصد دارد، تفاوت ها، و شباهتهای موجود در اهداف، روش ها، محتوا، ارزشیابی و ساختار آموزشی را در دو کشور مورد بررسی قرار دهد. اینجا مراد از «تطبیق» و مقایسه عبارت خواهد بود از: تجزیه و تحلیل، تفاوتها و نیز نکات اشتراک موجود بین سیستم های مختلف تربیتی، برنامه ها، روشهای تربیتی و هم چنین ارزشیابی های آموزشی در مراحل مختلف تعلیم و تربیت که به عمل می آیند (الکساندر رکسیلیارد، ، به نقل از سیف، ۱۳۵۸).

فردریک اشنايدر، در زمینه تعلیم و تربیت خصیصه ملی، تأثیرات جغرافیایی، فرهنگ، نقش علم و فلسفه، وضعیت اجتماعی، سیاسی، تاریخی، نقش اقتصاد، مذهب، را مؤثر می داند (عصاره، علیرضا، ۱۳۸۶). مسأله پژوهش حاضر مقایسه نظام های آموزشی دو کشور ایران و هلند است.

۲-۱ اهمیت و ضرورت تحقیق

آنچه در بحث مقایسه نظام آموزشی ایران و هلند حائز اهمیت است، شناخت اهداف، روش ها، مقاطع تحصیلی، ارزشیابی و شیوه های نو و خلاق موجود در سیستم آموزشی کشور ایران و هلند می باشد که توجه به نقاط اشتراک و تفاوت های آن را نمی توان نادیده گرفت. هم چنین کسب اطلاعات جدید آموزشی و تربیتی دارای اهمیت خواهد بود. کندل معتقد است که مطالعه تاریخی با توجه به نقش عوامل حیاتی، اجتماعی، فرهنگی، خصوصیات ملی امکان پذیر می گردد. او اعتقاد دارد در همه جوامع مسائل و هدفهای آموزشی به یکدیگر شباهت دارند ولی روشهای مورد استفاده برای حل مشکلات با سنتها و فرهنگ هر یک از جوامع ارتباط می یابد. بنابراین در مورد بعدی به این نتیجه خواهیم رسید که بررسی تاریخچه آموزشی این دو کشور (ایران و هلند) در کنار مطالب ذکر شده فوق قابل اهمیت می باشد که محقق به طور دقیق به قیاس آن خواهد پرداخت. اهمیت پژوهش حاضر به اهمیت دانش انسانی برای درک روابط بین متغیرها و نیز ارزش دستیابی به روشهای مؤثر آموزشی در سایه مقایسه تشابهات و تفاوت های موجود برمی گردد.

۱-۳ اهداف تحقیق

هدف کلی

«مقایسه نظام آموزشی ایران و هلند می باشد».

اهداف جزئی

- مقایسه سیر تحولات و تاریخچه نظام آموزشی ایران و هلند.
- مقایسه ساختار نظام آموزشی ایران و هلند.
- مقایسه اهداف، و محتوای نظام آموزشی ایران و هلند.
- مقایسه روش ها و در ایران و هلند.

۱-۴ سوالات تحقیق

- ۱- بین ساختار نظام آموزشی ایران و هلند چه تفاوتها و شباهتهایی وجود دارد؟
- ۲- بین اهداف نظام آموزشی ایران و هلند چه تفاوتها و شباهتهایی وجود دارد؟
- ۳- بین محتوای نظام آموزشی ایران و هلند چه تفاوتها و شباهتهایی وجود دارد؟
- ۴- بین روش های نظام آموزشی ایران و هلند چه تفاوتها و شباهتهایی وجود دارد؟

۱-۵ تعاریف واژه ها

نظام آموزشی

- نظام آموزشی و پرورشی نمایی از خصوصیات و بینش محلی است و چهره مشخصی از یک ملت را آشکار می سازد و بنابراین نظام آموزشی تحت تأثیر گذاشته است و عوامل مؤثر در تعلیم و تربیت به ۱. عوامل طبیعی (نژاد، زبان و محیط)، ۲. عوامل مذهبی: تأثیرات ناشی از فرقه گرایی مذهبی، ۳. عوامل غیرمذهبی: (اومانیسم، سوسیالیسم و ناسیونالیسم) مربوط می باشد (هانس یا هانتز، ترجمه سیف بهاری و احمد بیانی، ۱۳۵۸).

- نظام آموزشی را می توان به عنوان یک کل تلقی نمود که در شرایط زندگی یک کشور به وجود می آید و در مطالعه آن باید به مجموع «کل عوامل موجود در جامعه توجه نمود (آرنولد، ترجمه سیف بهاری، احمد بیانی، ۱۳۵۸).

- نظام آموزشی کلاس جزوی از نظام مدرسه، مدرسه جزوی از نظام مدارس آن ناحیه یا منطقه و به همین ترتیب تا سطح استان و کشور که تشکیل دهنده نظام کل آموزشی کشور است و نظام آموزشی کشور نیز در رابطه با نظام کلان اقتصادی - اجتماعی و سیاسی- فرهنگی کشور می تواند یک زیر نظام محسوب شود. آنچه در برنامه ریزی آموزشی و برای یک برنامه ریزی آموزشی حائز اهمیت است وقوف به ارتباط و تعامل این زیر نظام ها با نظام کل است (مشایخ، فریده، ۱۳۸۶).

مطالعه تطبیقی

- مطالعات و بررسیهای تطبیقی می توانند واجد دستاوردهای مغتنمی برای نظام آموزش و پرورش به طور اعم و نظام برنامه های درسی به عنوان مهم ترین مؤلفه آن به طور اخص باشد (مهر محمدی، ۱۳۷۲).
 - مطالعه تطبیقی یعنی جمع آوری آخرین اطلاعات مربوط به موضوع در حال بررسی و مقایسه دقیق و سوابق فرهنگی شرایط اجتماعی، فکری، مذهبی اقتصادی و غیره (الماسی، علی محمد، ۱۳۸۲).
 - در آموزش و پرورش مطالعه تطبیقی همانند علوم دیگر، از قبیل بیولوژی و غیره نیاز به یک اصل طبقه بندی سیستماتیک کاملاً محسوس است. طبقه بندی مذکور حداقل باید برای یک دوره و یا زمان معینی از گذشته اعتبار داشته باشد تا بتواند افق های آینده را ترسیم کند.
 - ۱- جمعیت، فضا، زمان. ۲- زبان، هنر، فلسفه، مذهب. ۳- قالب اجتماعی، حکومت، اقتصاد. ۴- تکنولوژی، دانش، تندرستی و آموزش و پرورش (ترجمه سیف بهاری واحد بیانی، ۱۳۵۸).
- اهداف
- هدف ها و کاربردهای آموزش و پرورش تطبیقی و توجه به اینکه ملت ها و دولت ها در ممالک مختلف چگونه به جریان تعلیم و تربیت نگرسته و چه روش هایی را در پیش گرفته اند و چه نتایجی از اقدامات آنها حاصل شده نکته مفید و ارزشمندی دربر دارد البته باتوجه به خصوصیات اجتماعی و عوامل مؤثر در تعلیم و تربیت آن ها (الماسی، علی محمد، ۱۳۸۲).
 - هدف آموزش و پرورش تطبیقی بررسی تحلیلی نظام های تربیتی می باشد که با مطالعه نظام های دیگر، نظام تربیتی خود را می توان ارزشیابی کرد و آموزش و پرورش تطبیقی، نوعی بررسی بین رشته ای است که بدون استفاده از رشته هایی چون جامعه شناسی، تاریخ، جغرافیا، اقتصاد و سیاست نمی توان به تحلیل آموزش و پرورش تطبیقی پرداخت (جورج بردی، ترجمه بهاری و بیانی، ۱۳۵۸).
 - هدف های عملی مطالعات مقایسه ای در زمینه آموزش و پرورش عبارت از :
 - الف) شناخت بهتر جنبه های سنتی نظام آموزشی
 - ب) استفاده از مطالعات مورد بحث برای تحقق به اصلاحات آموزشی
 - ج) کاربرد روش های گوناگون که به منظور انجام مطالعات تطبیقی موجب افزایش تفاهمبین المللی می شود (سدلر، ترجمه بهاری و بیانی، ۱۳۵۸).

روش ها

- روش علمی یا روش تحقیق علمی، فرایند جستجوی منظم برای مخفی کردن یک موقعیت نامعین است و مراحل عمده روش علمی عبارت از: ۱. پی بردن به مسئله، ۲. جستجوی پیشینه، ۳. تدوین فرضیه، ۴. مشاهده و آزمون فرضیه ها، ۵. پذیرش، رد یا تعدیل کردن فرضیه (کارگاه متدولوژی تحقیق تهران، ۱۳۷۵).
- روش های آماری، مطلق یا انتزاعی، مبتنی بر سایر نظام های مطالعاتی مجاورتی و طبقه بندی از روشهای مقدم در طول سالهای اخیر می باشند که مولفین کتاب (مقایسه روشها و مسائل تربیتی) آنها را معرفی نموده (الکساندر و کسلین، ترجمه بهاری و بیانی، ۱۳۵۸).
- آرنولد بر این عقیده بود که پرداختن به اقدامات اصلاحی، تنها از طریق توجه به روشهای مقایسه ای می تواند سودمند و نتیجه بخش باشد به نظر وی در تجزیه و تحلیل گزارش های مقایسه ای، عوامل مختلفی را باید مدنظر قرار داد که مهمترین آنها عبارتند از: خصوصیات ملی، سنتی، تاریخی، شرایط اجتماعی، اقتصادی، و جغرافیایی و غیره. (الماسی، علی محمد، ۱۳۸۲).

محتوا

- براساس اهداف تهیه و تنظیم می شود، مطلب و فعالیت های پیشنهادی باید دقیقاً با هدف های کلی و جزئی تعیین شود که شامل برنامه هایی است که شاکله ساختار آموزش هر کشور را می سازد و دربرگیرنده نیازهای معین و خاص از جامعه است که طراحان نظام آموزشی باید هنگام طراحی انتخاب در نظر داشته باشند (شعبانی، حسن، ۱۳۵۸).
- محتوا: محتوای برنامه درسی و تربیتی در بین عناصر و مولفه های نظام آموزش از جایگاه و اهمیت خاصی برخوردار است. از طریق محتوا، نظام آموزشی و پرورشی به طور مستقیم با هویت متربیان مرتبط می شود و آثار موردنظر را در نگرش، دانش، رفتار، انگیزه ها و شخصیت آنان برجا می گذارد. (برنامه درسی ملی، ۱۳۹۰).
- محتوا: محتوا براساس مبانی عبارت از، درونی سازی، ارتباط چند وجهی و یادگیری یکپارچه، اولویت صلاحیت ها و یادگیری های مشترک، باید در سازماندهی محتوای برنامه درسی هر یک از حوزه های یادگیری حضور داشته باشد. (صادق زاده، علیرضا، ۱۳۸۷).

ساختار

- ساختار نوع فعالیت های موجود در نظام های آموزشی هر کشور به ساختار تصمیم گیری که ترکیبی از تمرکز و عدم تمرکز می باشد بستگی دارد. هر جا تصمیم گیری متمرکز باشد توسط دولت مرکزی انجام می پذیرد. هر جا ساختار تصمیم گیری غیرمتمرکز باشد